

si dovoluje Vás pozvat na seminář

## **„Podmínky a právní úprava zajištění dítěte bez souhlasu rodiče“**

**Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR  
Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí**

**Termín a místo konání: 26. srpna 2026 od 9:00  
online**

**Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.**

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Zajištění dítěte bez souhlasu rodiče patří k nejnáročnějším zásahům do rodinného života a základních práv, se kterými se pracovníci OSPOD mohou setkat. Jde o okamžik, kdy je nutné rychle chránit bezpečí a život dítěte, a to i proti vůli jeho rodičů. Tento postup je krajní, a proto musí být přísně vázán zákonem, podmínkami proporcionality a přezkoumatelnosti. Přesto je v praxi často spojen s řadou dilemat – od hodnocení bezprostředního ohrožení přes zajištění spolupráce policie až po následné rozhodnutí soudu o dalším opatření. Seminář poskytne detailní pohled na právní úpravu zajištění dítěte bez souhlasu rodiče, včetně analýzy občanského zákoníku, zákona o SPOD, judikatury českých soudů i Evropského soudu pro lidská práva. Účastníci získají přehled o přesných podmínkách, které musí být splněny, aby byl zásah zákonný, a naučí se rozlišovat situace, kdy lze dítě zajistit okamžitě, a kdy je třeba volit mírnější postupy. Diskutována bude také role policie, soudu a zdravotnických zařízení, pravidla dokumentace a ochrany práv dítěte během zajištění. Cílem semináře je posílit kompetence pracovníků OSPOD pro zvládání krizových situací, nastavení hranic zásahu a profesionální komunikaci s rodiči, dítětem i spolupracujícími institucemi.

**Po absolvování programu bude účastník schopen:**

- vysvětlit právní rámec zajištění dítěte bez souhlasu rodiče
- identifikovat podmínky, kdy je zajištění zákonné a legitimní

- aplikovat princip proporcionality a subsidiarity zásahu
- rozlišit mezi preventivním opatřením a krizovým zajištěním
- posoudit, kdy je nutná okamžitá spolupráce s policií
- připravit dokumentaci přezkoumatelnou soudem
- komunikovat s rodiči o důvodech zásahu a právních následcích
- respektovat právo dítěte být slyšeno i v krizové situaci
- orientovat se v judikatuře českých soudů a ESLP
- vyhodnotit riziko nezákonného zásahu a jeho důsledky
- zapojit krizové služby a zdravotnická zařízení do postupu
- vést týmovou spolupráci při akutních zásazích
- připravit podnět soudu k následnému rozhodnutí
- rozeznat případy, kdy postačí mírnější opatření
- sestavit doporučení pro prevenci krizových situací

**Dotazy**, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail [radovandavid@radovandavid.cz](mailto:radovandavid@radovandavid.cz).

## **Obsah kurzu:**

### **1. Úvod do problematiky zajištění dítěte**

- vymezení pojmu „zajištění dítěte“
- historický vývoj a změna paradigmatu
- rozdíl mezi zajištěním a jinými opatřeními SPOD
- právní a etické aspekty zásahu
- zajištění jako ultima ratio
- rizika spojená s nezákonným postupem
- společenský kontext a mediální dopady
- význam dokumentace pro přezkoumatelnost
- zkušenosti z praxe OSPOD
- mezinárodní souvislosti

### **2. Právní rámec v ČR**

- občanský zákoník a zásah do rodičovských práv
- zákon o sociálně-právní ochraně dětí
- trestní řád a role policie
- Listina základních práv a svobod
- judikatura Ústavního soudu ČR
- judikatura Nejvyššího soudu
- povinnosti OSPOD při zásahu
- lhůty a procesní garance
- soudní přezkum zásahu
- kontrola veřejného ochránce práv

### **3. Mezinárodní rámec**

- Úmluva o právech dítěte – čl. 3 a čl. 9
- Evropská úmluva o lidských právech – čl. 8
- judikatura ESLP k zásahům do rodinného života
- princip nejlepšího zájmu dítěte
- doporučení Výboru OSN pro práva dítěte

- mezinárodní standardy krizových intervencí
- srovnání s praxí v jiných zemích EU
- příklady kritizovaných postupů ze zahraničí
- role mezinárodního dohledu
- inspirace pro české prostředí

#### **4. Podmínky zajištění**

- bezprostřední ohrožení života nebo zdraví dítěte
- ohrožení mravního nebo psychického vývoje
- nemožnost zajistit ochranu mírnějšími prostředky
- subsidiarita a proporcionalita zásahu
- nutnost okamžité reakce
- zapojení policie a zdravotníků
- vyhodnocení rizikové situace
- dokumentace rozhodujících okolností
- povinnost informovat rodiče
- příklady typických situací

#### **5. Role OSPOD v procesu**

- rozhodování o okamžitém zásahu
- povinnosti pracovníka v terénu
- vedení spisové dokumentace
- komunikace s dítětem a rodiči
- spolupráce s policií a soudem
- vyhodnocování situace v reálném čase
- povinnost zajistit bezpečné umístění dítěte
- prevence sekundární viktimizace
- odpovědnost vedoucího pracovníka
- supervize a podpora týmu

#### **6. Spolupráce s policií**

- vymezení kompetencí policie a OSPOD
- zákonné pravomoci policie při zajištění dítěte
- role policie při převozu dítěte
- koordinace v terénu
- prevence konfliktů mezi institucemi
- dokumentace a důkazní materiál
- ochrana dítěte při policejním zásahu
- citlivý přístup policistů k dítěti
- příklady z praxe
- doporučení pro metodickou spolupráci

#### **7. Role soudu a následné řízení**

- soudní přezkum zákonnosti zásahu
- lhůty a procesní postupy
- rozhodování o dalším opatření (předběžné opatření, ústavní výchova)
- právo rodičů na účast v řízení
- právo dítěte být slyšeno soudem
- soudní praxe v ČR
- judikatura k nezákonným zásahům
- odpovědnost státu za nezákonné zajištění
- kontrola proporcionality zásahu

- doporučení pro práci s podklady soudu

## **8. Komunikace s dítětem**

- jak vysvětlit dítěti zásah přiměřeným jazykem
- respektování jeho emocí a obav
- zapojení dítěte do rozhodování o dalším postupu
- prevence retraumatizace
- zapojení psychologa nebo krizového pracovníka
- citlivý transport dítěte
- právo dítěte na doprovod důvěrné osoby
- ochrana dítěte před stigmatizací
- dokumentace rozhovorů s dítětem
- příklady dobré praxe

## **9. Komunikace s rodiči**

- informování o důvodech zásahu
- respekt k právům rodičů
- zvládání konfliktních situací
- prevence eskalace napětí
- role mediace a facilitace
- zapojení rodičů do následného řízení
- právo rodičů na právní pomoc
- hranice informací sdělovaných rodičům
- ochrana pracovníků před agresí rodičů
- doporučení pro metodické vedení

## **10. Dokumentace a důkazy**

- povinnost podrobného zápisu o zásahu
- uchování důkazů o ohrožení dítěte
- spisová dokumentace pro soud
- využití fotografií, lékařských zpráv, svědectví
- zajištění řetězce důkazů
- význam časových údajů
- archivace dokumentace
- kontrola nad přístupem k údajům
- GDPR a ochrana osobních dat
- příklady kvalitní dokumentace

## **11. Rizika a odpovědnost**

- nezákonné zajištění a jeho následky
- odpovědnost OSPOD za pochybení
- odpovědnost státu vůči rodině
- psychické následky pro dítě
- ztráta důvěry veřejnosti
- medializace zásahu a její dopady
- potřeba metodické podpory pracovníků
- role supervize při prevenci selhání
- judikatura k odpovědnosti státu
- doporučení pro prevenci rizik

## **12. Diskuse a závěr**

- shrnutí hlavních principů právní úpravy
- doporučené postupy pro praxi OSPOD

- sdílení zkušeností účastníků
- diskuse nad modelovými kazuistikami
- inspirace pro lokální metodiky
- reflexe etických dilemat
- návrhy na prevenci krizových situací
- doporučení pro další vzdělávání
- inspirace z evropské praxe
- závěrečné shrnutí účastníků